

Schriftelijke vragen en opmerkingen over de Ontwerpregeling groenprojecten 2010

Den Haag, 18 januari 2010

Namens de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer verzoek ik u naar aanleiding van uw brief d.d. 9 december 2009 over de Ontwerpregeling groenprojecten 2010 (30 196, nr. 90) de Kamer antwoord te geven op de vragen en opmerkingen zoals door de verschillende fracties hieronder ingebracht. Voor de goede orde verwijs ik u ook nog naar de commissiebrief d.d. 17 december 2009 (kenmerk 2009Z23965/2009D65450) waarin dit verslag schriftelijk overleg werd aangekondigd en u werd verzocht de vragen van de commissie te beantwoorden voorafgaand aan de beoogde inwerkingtredingsdatum van februari 2010.

Inbreng van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie kunnen zich vinden in de hoofdlijnen van de herziening van de regeling groenprojecten en met de uitbreiding van het aantal toegestane soorten projecten. Wel leven er nog een aantal kritische vragen.

Uit de toelichting blijkt, zo lezen de leden van de CDA-fractie, dat alleen bepaalde door de minister van Financiën aangewezen financiële instellingen gebruik mogen maken van de regeling. Vormt dit in de praktijk geen onnodige belemmering? Wat is erop tegen om alle toegelaten financiële instellingen van een bepaalde categorie aan de regeling te laten deelnemen? En waarom dient een instelling voor ten minste 70% van het ingelegde vermogen deel te nemen in specifiek milieuvriendelijke projecten? Is een vooralsnog tamelijk 'grijze' instelling die groener wil gaan beleggen niet bij uitstek geschikt voor deelname aan de regeling groenprojecten? Kan de minister een overzicht geven van het aantal groene instellingen dat momenteel gebruik maakt van de bestaande regeling groenprojecten?

Er geldt een aanzienlijke minimale geldelijke omvang (€25 000) van een project om in aanmerking te komen voor een groenverklaring. Kan bijvoorbeeld de duurzame renovatie van een huis als project worden aangeduid wanneer deze minder dan €25 000 kost, zo vragen de leden van de CDA-fractie? Zo nee, is bundeling van kleinere projecten dan toegestaan? Zo nee, waarom niet? Welke andere mogelijkheden zijn overwogen om kleinere projecten toch in aanmerking te laten komen om zo voldoende aanbod van projecten voor financiers te waarborgen? Waarschijnlijk is deze financiële drempel ingesteld om op de uitvoeringskosten te besparen. Zou een betere oplossing voor dit probleem kunnen liggen in het vervangen van de aanwijzingsplicht door algemene regels? Zo nee, waarom niet?

De leden van de CDA-fractie betreuren het dat de Europese Commissie lang op zich heeft laten wachten met de goedkeuring van deze regeling. Zij zagen namelijk naar deze regeling uit. De uitbreiding van het aantal categorieën is verheugend en biedt de gelegenheid om de omvang van het geïnvesteerde kapitaal te doen groeien. Maar er waren meer duurzame projecten denkbaar geweest. Welke mogelijke categorieën zijn overwogen en toch niet opgenomen? Waarom is het aantal duurzame projecten voor de reguliere landbouw zo beperkt, terwijl de omvang van die sector en de uitdaging voor verduurzaming daar groter is dan in de biologische sector? Waarom is er geen aparte categorie gezondheidszorg, zoals in het jaarverslag Groen Beleggen 2008 wordt bepleit?

Heeft er maatschappelijke consultatie plaatsgevonden ten behoeve van de nieuwe regeling en de bepaling van de types projecten? Zo ja, welke partijen zijn geraadpleegd? Hoe zal bekendheid worden gegeven aan de regeling? De omvang van investeringen onder deze regeling is aanzienlijk, maar kan groter zijn. Welke streefdoelen hanteert de minister voor de omvang van het op grond van de regeling geïnvesteerde kapitaal?

Tot slot: de toelichting op de Ontwerpregeling groenprojecten 2010 is naar de mening van de leden van de CDA-fractie moeilijk leesbaar voor het algemene publiek. Bent u bereid de toelichting zo aan te passen dat deze beter leesbaar wordt?

Inbreng van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie zijn blij met de verbreding van de regeling groenprojecten, zodat nu ook landbouw en natuurprojecten eronder vallen: zo komt er één robuust instrument, tenminste als dit betekent dat de bestaande fiscale groenregelingen op dit terrein hiermee worden vervangen.

Met de regeling worden kassen die zich vestigen in een glastuinbouw-ontwikkelingsgebied wel beloond met 10 punten, maar bent u bereid ook nieuw verspreid glas uit te zonderen van deze regeling? Zo nee, waarom niet?

Welke eisen stelt u bij de financiering voor viskwekerij aan duurzaamheid? Wordt overwogen het MSC-keurmerk hiertoe te gebruiken? Zo nee, waarom niet? Hoe gaat u beoordelen of het voer duurzaam geproduceerd is?

Wordt bij duurzaam geproduceerd hout FSC bedoeld? Zo nee, wat wel? Waarom is niet voor FSC gekozen?

Bij woningisolatie wordt uitgegaan van een verbetering van minimaal twee stappen in de energielabelling. Zijn er andere, misschien zelfs betere, of beter bruikbare, grondslagen te bedenken? Kunnen ook Energy Service Companies die leningen terug laten betalen via de energierekening gebruik kunnen maken van de groenregeling? Zo nee, waarom niet?

Er wordt een ondergrens gesteld van €25 000 euro. Gesteld wordt dat een lagere grens veel meer uitvoeringskosten met zich mee zou brengen. Kunt u hier inzicht in geven hoeveel dit zou zijn?

Inbreng van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de ontwerpregeling. De regeling stelt een vrijstelling voor van belasting voor groene investeringen tot €25 miljoen. De leden onderschrijven het belang van duurzame investeringen en de noodzaak de investeerders te stimuleren en die op deze manier ook financieel tegemoet te komen. De ontwerpregeling zoals voorgesteld roept bij de leden slechts twee vragen op.

Ten eerste is de doorlooptijd van aanvraag tot beslissing negen maanden. De leden vragen zich af waarom een beslissing zo lang op zich moet laten wachten. De criteria zijn helder geformuleerd. Als de juiste informatie is aangeleverd bij aanvraag moet de beslissing toch veel sneller genomen kunnen worden? Wat is de reden voor die lange doorlooptijd en wat heeft de minister er aan gedaan die doorlooptijd te verkorten?

Ten tweede zien de leden van de SP-fractie geen enkele reden de ondergrondse opslag van koolstofdioxide te beschouwen als een duurzaam project in de zin van deze ontwerpregeling. Het vrijstellen van belasting van deze minst wenselijke vorm van CO2 reductie is niet op zijn plaats wat

de leden van de SP fractie betreft. De energiesector kan beter gestimuleerd worden de uitstoot van CO2 te voorkomen door inzet van duurzame technieken voor opwekking. Kan de minister de keuze om ondergrondse opslag van koolstofdioxide in de lijst van projecten op te nemen nader motiveren?

Inbreng van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de ontwerpregeling groenprojecten die de oude regeling uit 2005 zal vervangen. Zij hebben hierover de volgende vragen.

Deze regeling stimuleert groene beleggingen en het investeren in duurzaamheid en dit juichen de leden toe. Zij ondersteunen het principe dat de regeling gericht moet zijn op de beste projecten voor de bescherming van het milieu, maar daarnaast vinden de leden het ook essentieel dat gestimuleerd wordt dat er meer meters met bestaande duurzame energietechnologieën gemaakt worden.

De leden vragen in hoeverre de voorgestelde ontwerpregeling nog kan worden gewijzigd in verband met de aanmelding bij Brussel. Hoeveel vertraging wordt er veroorzaakt indien er onderdelen van de regeling nog zouden worden gewijzigd?

Op basis van welke criteria is bepaald of een project in aanmerking kwam voor opname in artikel 2? Hoe is het principe dat de regeling gericht moet zijn op de beste en zoveel mogelijk projecten voor de bescherming van het milieu geoperationaliseerd? De leden van de ChristenUnie-fractie missen namelijk in de toelichting een onderbouwing op dit punt. Zij vragen dit met name omdat een end-of-pipe oplossing zoals CCS is opgenomen in artikel 2 onderdeel e onder 3. Hoeveel geld uit de regeling groenprojecten komt straks naar verwachting beschikbaar voor CCS en is dit bedrag gemaximeerd? Genoemde leden vinden het onwenselijk als straks een zeer groot deel van het geld dat op de markt kan worden aangetrokken voor groenfinancieringen conform deze regeling op zou gaan aan CCS als er genoeg andere veel duurzamere projecten zijn die in aanmerking komen voor dit geld. Deze leden vragen daarom of de geplande aanzienlijke investering in CCS niet ten koste zal gaan van andere groenprojecten. Deze leden vragen om dezelfde reden of er een inschatting is gemaakt hoe het beschikbare geld voor groenprojecten onder de nieuwe regeling zal zijn voor de verschillende soorten projecten en wat daarvan de conclusies zijn.

De leden constateren dat de opsomming in artikel 2 van projecten die in aanmerking komen voor de regeling niet limitatief is. Artikel 2k biedt de mogelijkheid van financiering van andere innovatieve en hoogwaardige projecten die in het belang zijn van bescherming van het milieu. Zij steunen deze flexibele bepaling, maar vragen of hier niet ook het milieurendement in zou moeten worden meegenomen. Zij veronderstellen daarbij dat er ook maatregelen zijn die projecten veel duurzamer kunnen maken maar die, omdat ze al een tijd bestaan, niet meer innovatief genoemd kunnen worden, maar toch voor de regeling groenprojecten in aanmerking zouden moeten kunnen komen omdat ze anders moeilijk gefinancierd worden en wel meehelpen om meters te maken.

Genoemde leden constateren ten aanzien van biomassa (artikel 3.1.b) dat het verbranden en/of vergassen van schoon hout en energierijke gewassen, gericht op het produceren van duurzame elektriciteit en warmte, niet is opgenomen. Wel zijn technologieën opgenomen gericht op de productie van groen gas en tweede generatie biobrandstoffen. De leden zijn

voorzitter van het zo spoedig mogelijk overstappen op de tweede generatie maar erkennen ook dat dit, binnen de geldende duurzaamheids-criteria, enige tijd zal kosten. Zij vragen daarom of er op korte termijn voldoende projecten voor tweede generatie biobrandstoffen worden verwacht? Zij geven in overweging om kansrijke biomassa-conversie-technieken voor de kortere termijn zoals verbranding/vergassing van vaste biomassa en vergisting van natte biomassa alsnog toe te voegen aan de lijst, mits ze voldoen aan de duurzaamheidscriteria.

Genoemde leden vragen of het zinvol is om uitsluitend een opwaarde-ringsinstallatie van groen gas op te nemen, zonder de daarvoor be-nodigde vergistingsinstallatie.

Vindt met de nieuwe groenregeling, conform het met de agrosector afgesloten Convenant Schoon en Zuinig (art. 7.4 alinea 6 van dit convenant) via innovatieve co-vergisting ook verhoging van het rendement door stimulering van benutting van restwarmte plaats?

Ten aanzien van warmtepompen (artikel 4a) vragen deze leden een toe-lichting op de aangegeven CoP (coëfficiënt of performance) van 4.0. De leden zijn voor een hoge ambitie maar krijgen signalen dat met dit percentage op dit moment de lat te hoog wordt gelegd zodat de toe-passing te veel belemmerd wordt. Klopt het dat de CoP van 4.0 conform oude Europese berekeningen is vastgesteld en is de minister bereid de CoP zodanig vast te stellen dat de toepassing wordt gestimuleerd? Waarom is de beperking van alleen water/water-systemen ingevoerd en is het mogelijk om alle types warmtepompen onder de regeling te brengen?

De leden van de ChristenUnie-fractie hechten veel waarde aan de ontwikkeling van financiële instrumenten om landschapsonderhoud en -ontwikkeling mogelijk te maken. Daarom hebben zij een aantal vragen en opmerkingen over de landschapscomponent van de regeling groenpro-jecten.

Een van de belangrijkste vragen concentreert zich op het feit dat de verklaring slechts kan worden afgegeven aan een kredietinstelling of een beleggingsinstelling. Uit verschillende rapporten, waaronder het rapport van de taskforce Rinnooy Kan over financiering van het landschap, is gebleken dat financieringsmogelijkheden voor het landschap uitgebreid moeten worden. Om in de praktijk werk te kunnen maken van «...investe-ringen in gebiedseigen natuurlijke en cultuurhistorische landschapsele-menten...» zoals de regeling stelt, zou conform Rinnooy Kan de groenver-klaring naast krediet- en beleggingsinstellingen ook van toepassing moeten zijn op organisaties van algemeen nut (ANBI-status) met land-schapsdoelen (aanbeveling 10 uit het rapport). Kan de minister uiteen-zetten waarom zij slechts kiest voor krediet en beleggingsinstellingen, en waarom organisaties van algemeen nut buiten beschouwing zijn gelaten? Is de minister bereid om ook organisaties van algemeen nut in aanmer-king te laten komen voor het verkrijgen van een verklaring?

De voorwaarden voor het afgeven van een verklaring suggereren dat slechts landschapsprojecten in speciale gebieden, zoals de EHS, Natura 2000 of Nationale landschappen onder de regeling kunnen vallen. Landschapsontwikkeling kan echter plaatsvinden in willekeurig welk gebied, en wat de leden van de ChristenUnie-fractie betreft heeft het de voorkeur om ook buiten de genoemde gebieden landschapsontwikkeling te ondersteunen, alleen al vanwege het gunstige effect op de biodiver-siteit. Biedt de regeling ruimte voor projecten voor landschapsontwikke-ling of – onderhoud buiten de speciale gebieden zoals EHS, Natura 2000 of nationale landschappen, en zo nee, waarom niet?

Met name voor landschap geldt dat projecten vaak gericht zijn op verbetering van de situatie. De leden horen daarom graag van de minister of ook verbeterprojecten onder de regeling vallen, naast projecten die zich geheel richten op nieuwe initiatieven.

Een van de elementen van de regeling is dat geen verklaring wordt afgegeven voor een project, waarvan het projectvermogen minder bedraagt dan €25 000 (artikel 4 sub). De leden van de ChristenUnie-fractie menen dat dit grensbedrag een redelijke grens is voor projecten gericht op aanpassing of nieuwbouw van stallen of verduurzaming aquacultuur. De tendens in verduurzaming, bijvoorbeeld in de bestaande gebouwde omgeving en in nieuwbouw, is om decentraal en kleinschaliger duurzame energie op te wekken. De leden vragen daarom of de grens van €25 000 in dat opzicht niet een contraproductief effect heeft.

Bij landschappelijke projecten kan met relatief lage kosten veel bereikt worden. De leden van de ChristenUnie-fractie willen ervoor waken dat deze drempel het indienen van landschapsprojecten belemmert. Is een inschatting gemaakt of landschapsprojecten in algemene zin aan deze voorwaarde kunnen voldoen? In aanvulling daarop: biedt de regeling de mogelijkheid om met meerdere personen en/of organisaties een projectvoorstel in te dienen?

In artikel 7 staat dat grote bedragen moeten worden gemeld bij de EU. Is overwogen om dergelijke meldingen ook te zenden aan de Kamer?

De leden constateren dat de regeling nog niet is aangepast op de nieuwe structuur van het Agentschap NL, de nieuwe naam voor SenterNovem en enkele andere instellingen. Behoeft de regeling op dit punt niet nog aanpassingen?

Om doorlopende innovatie te bevorderen, geven de leden in overweging om alle bestaande en toekomstige hernieuwbare energietechnologieën als vallend onder deze regeling te benoemen mits ze voldoen aan de duurzaamheidscriteria. Hiermee kan wellicht een forse vereenvoudiging van deze regeling doorgevoerd worden.

Hoogachtend,

De griffier van de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
M. J. van der Leeden